

EGLUTĒ

GEGUŽĒ-BIRŽELIS * 2007 * MAY-JUNE VOL 58 NR. 3

EGLUTĖ

GEGUŽĖ-BIRŽELIS *2007* MAY-JUNE VOL 58 NR. 3

PRIE EGLUTĖS SUSIRINKO:

Mūsų tėtė....1

Dėkingumas....2

Pasakų senelės pasakos

Erelis....4

Skaitymas....7

Lopšinė....10

Mikė palmės viršūnėje....11

Pasek, mamyt....13

Labas vasros saulutei....15

Galvosūkiai...33

Senolio padavimai,
legendos, istorijos

Joninės....16

Senolių išmintis....19

Skubėkim gyventi ir
džiaugtis....20

Paparčio

žiedas21

Šv. Jono bažnyčios

požemiai....23

Ar žinai?....25

Pirmame viršelyje: Vaivos Raulinaitytės piešinys. L.A. Šv. Kazimiero lit. mokykla.

EGLUTĖ: mėnesinis lietuviškas laikraštėlis vaikams užsienyje. Išeina 5 numeriai per metus; prenumerata - 15 US dol., į Lietuvą ir kitus kraštus - 20 US dol. Atsiųstą medžiagą redakcija taiso ir tvarko savo nuožiūra.

LEIDŽIA: JAV LB Švietimo taryba

REDAKTORĖ: Aušra Spitrienė

ADMINISTRACIJA, MAKETAVIMAS, SPAUSDINIMAS: Ričardo spaustuvė. tel.: 708-430-1911

EGLUTĖ (USPS 169-200)(ISSN 1078-411X) a magazine for children in Lithuanian language. Published 5 times a year except July and August. Yearly subscription \$15.00 single copy \$3.00, to Lithuania and other countries. \$20.00 (USA currency). Published by Lithuanian Educational Council of the USA, Inc., 8812 W. 103 rd. St., Palos Hills, IL 60465. Second class postage paid at Lackport, IL 60441. Postmaster send address corrections to:

Eglute Lithuanian Educational Council of the USA, Inc., 8812 W. 103 rd. St., Palos Hills, IL 60465.

Mieli vaikai, atėjo birželis – saulėtas, linksmas,
pražydes įvairiausiais žiedais. Biržely švenčiame tėvo
dieną, tad apkabinkite ir pasveikinkite savo tėvelius,
bei padėkokite jiems už meilę, rūpestį ir visą pasaulį,
kurį jie jums padovanojo.

Mūsų tėtė

D. Lipčiūtė

Tėtė skaito, tėtė rašo,
tėtė tvoreles nutašo;
tėtė vikriai pjauna žolę,
tėtė švilpia ir dainuoja.

Tėtė nuperka knygelių –
gera man ant tėtės kelių.
Jau skaityt išmokė tėtė
ir lietuviškai kalbėti.

Tėtė pirmas kelia rytą, -
jo darbai nesuskaityti,
ir už jo stiprių pečių
mums gyvent tikrai smagu.

DĖKINGUMAS

Edmond De AMIČI

“...Esu tikras, kad tavo draugas niekuomet nesiskundžia savo mokytoju. “Mokytojas buvo piktas ir blogai nusiteikęs”, sakai tu nepatenkintas. Bet atsimink, kiek kartų tu pats šiurkščiai atkirsdavai - tėvui ir savo motinai, su kuriais šiurkščiai kalbėti yra nusikaltimas.

Tavo mokytojui daug kas gali sugadinti nuotaiką.

Pamanyk, kiek metų

dirba jis su mokiniiais. Ir jei tarp jų daug gerų ir meilių, tai dar daugiau nedėkingų, kurie piktnaudžiauja jo gerumu ir negerbia jo darbo.

Kad ir šventasis, juo dėtas, vis tiek retkarčiais supyktų. Ar tu pagalvojai, kiek sykių mokytojas ateina į mokyklą sirgdamas? Gal jis irzlus todėl, jog blogai jaučiasi. Ir jam labai skaudu matyti, kaip jūs nieko nepastebite ir piktnaudžiaujate jo silpnumu.

Gerbk, mylėk savo mokytoją, sūneli. Mylėk jį dėl to, kad tavo tėvas jį myli ir gerbia; dėl to, kad jis yra paskyręs savo gyvenimą vaikams, kurie jį veikiai pamirš; mylėk jį dėl to, kad jis apšviečia tau protą, duoda tau žinių ir auklėja tave. Kai užaugsi, ir nei jo, nei manęs nebebus šiame pasaulyje, tikėk manimi, minėsi ne tik tėvą, bet ir mokytoją, ir tada tikrai matysi, koks pavargęs, koks iškankintas taurus jo veidas. Dabar, žinoma, to nepastebi.

Matai, kad pasakose būna daug visokių gražių senoviškų ir nevisai suprantamų žodžių. Bet nenusimink - Senelė tau paaiškins.

Iš avelių debesų
Vėjo siūlu vilnoniu,
Mezga pasaką senelė,
Deda pasakų skrynelėn.
Atsisėsk ir paskaityk
Pasakų šalin sugrižk.

ERELIS

Skiauterė

- Tai tokia gaidžių kepurė, kuria gaidžiai prieš kitus paukščius puikuoja.

Nepaisė

- dėmesio nekreipė.

Vožė plėšikui

- Stipriai trenkė, nes kaip kitaip plėšikus sutramdysi.

Ne iš kelmo spirtas

- gudrus arba labai sumanus.

Gaidys užskrido ant tvoros, išskleidė sparnus ir sušuko:

- Kakariekū!

Išpūsta krūtinė, puošni uodega ir stati skiauterė. Reikia pripažinti, kad jis labai gražus. Pamatė gaidį šeimninė ir pagyrė:

- Tai - nepaprastas gaidys, tiesiog erelis.

Kai gaidys Petriukas tai išgirdo, dar labiau pasipūtė.

- Juk neliksiu su kiemo paukščiais, - nutarė jis. - Prisijungsiu prie erelių.

Ir ėmė ruoštis į kelionę. Vištos verkė ir stengėsi jį sulaikyti:

- Petriuk, kodėl mus palieki? Ką gi tu veiksi su ereliais? Juk tave kaip mat užpuls koks sakalas ar vanagas.

Bet gaidys jų nepaisė:

- Man, ereliui, nerūpi jokie sakalai nei vanagai. Kodėl gi turėčiau jų bijoti? Giminaičiai nesipeša.

Prie jo priėjo vištytė Marguolė ir pasakė:

- Nueik prie balos ir pažvelk į save. Koks tu jiems giminaitis? Gaidys lieka gaidžiu.

Ir šiaip, ir taip jį įkalbinėjo, bet Petriukas laikėsi savo:

- Šeimininkė pasakė, kad esu erelis, tai ir esu erelis. Nes ji tiek daug žino. Ir tikrai daugiau nei jūs, vištos.

Vištos suprato, kad Petriuko neįtikins. Taigi jie jau pradėjo atsisveikinti, kai staiga kur buvęs, kur nebuvęs atskrido Vanagas. Atskrido į kiemelį, kaip akmuo šovė žemyn, griebė Marguolę ir jau norėjo pakilti su ja iki debesų. Petriukas, matydamas, kaip išsigando jo vištelės, prišoko prie Vanago ir ėmė jį kapoti snapu, kur tik pasiekė. Apstulbintas tokios drąsos, Vanagas paleido vištytę ir puolė gaidį. Bet Petriukas nesileido įbauginamas ir nuo priešo nebėgo.

Truputį pasitraukęs, jis įsibėgėjo ir vožė plėšikui sparnais.

Vanagas suprato, kad ant žemės Petriuko neišveiks. Jis pakilo aukšty, išleido nagus ir puolė Petriuką iš viršaus. Bet Petriukas – ne iš kelmo

spirtas: persivertė, neteko pusės uodegos, bet Vanagą nusimetė ir net įkirto jam snapu. O Vanagas puolė antrąkart.

Kieme kilo toks klegesys, kad ir mirusį būtų pažadinęs. Atbėgo šeimininkė ir tvojo plėšikui šluota. Vanagas pakilo ir bemat nuskrido.

Užtat gaidys Petriukas nejudėdamas gulėjo ant žemės. Šeimininkė suplojo rankomis ir nubėgo prie jo. Gaidelis pramerkė akis, vėl užsimerkė, pakėlė galvą nuo žemės, pabandė atsistoti, bet neužteko jėgų.

Šeimininkė Petriuką pakėlė ir nunešė namo. Dvi dienas juo rūpinosi, ir trečią dieną gaidelis atsigavo. Išėjo į kiemą, o pribėgusios vištelės ėmė visaip jį girti. Priėjo ir Marguolė:

- Matau, kad šeimininkė buvo teisi. Iš tiesų esi erelis.

Išgelbėjai mane nuo mirties.

Petriukas susigėdo:

- Koks aš erelis? Esu tik gaidys.

Tačiau vištytėms erelis visai nereikalingas. Užtat geras gaidys

– lobis bet kurioje vištidėje.

SKAITYMAS

Kiaulytė, radusi ant žemės gabalėlį laikraščio, ėmė jį baksnoti knysle. Baksnojo, baksnojo, kol pavargo ir prigulė pailsėti, knyslę nuleidusi ant laikraščio.

Prie jos priėjo Karvė:

- Klausyk, Kiaulyte, ką čia darai?
- Nejaugi nematai? Skaitau laikraštį.
- Tu išmokai skaityti? – nusistebėjo Karvė.
- Žinoma!
- Paskaityk man ką nors, - paprašė Karvė.

- Paskaityčiau, bet čia labai sudėtingai parašyta. Pati vos suprantu, o tu tai jau tikrai nesuprastum, - rimtai atsakė Kiaulytė ir apsivertė ant kito šono.

Prie Kiaulytės priėjo Avinas:

- Kiaulyte, Kiaulyte, ar tiesa, kad tu moki skaityti?
- Žinoma!
- Išmokyk ir mane. Labai norėčiau būti išsimokslinęs, - paprašė Avinas.

Baksnoti

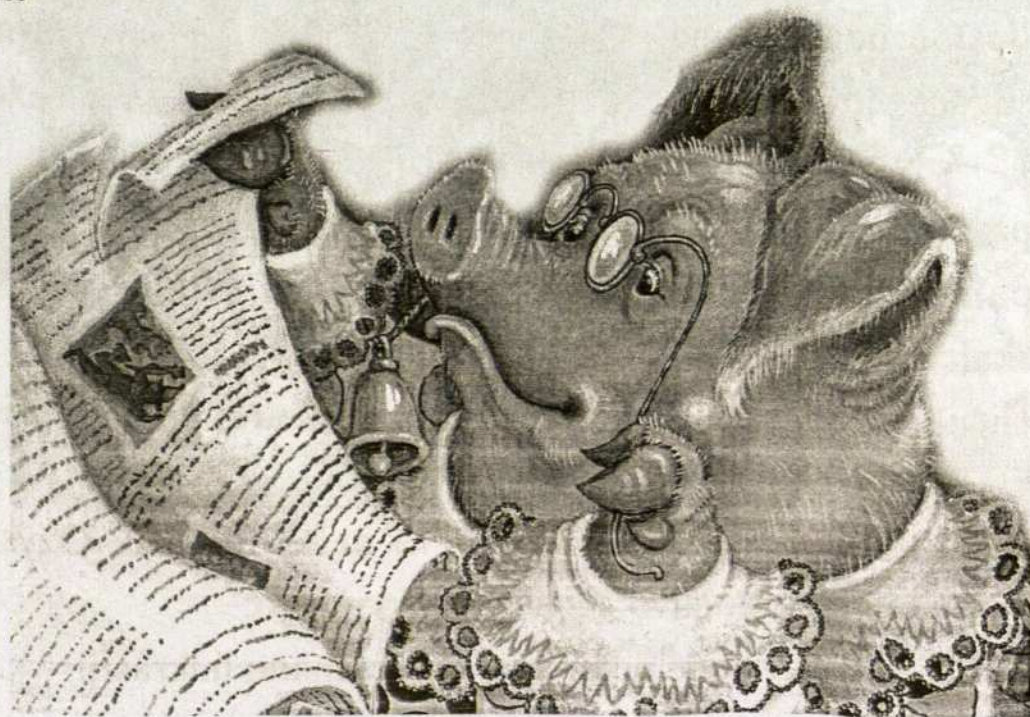
- labai arti nosį prikišti.

Knyslė

- tai nosis, kuria kiaulė bulves knisti mėgina.

Būti išsimokslinus

- labai gerai mokykloje mokyti.

Tamsuolis

- tai ne tas,
kurio plaukai
juodi, o tas kuris
nieko neišmano.

Sužiaumojo

- smagiai
žandus
kraipydamas
greitai suvalgė.

Suriaumojo

- garsiai ir labai
baisiai sušuko.

Gromulavo

- iš lėto kramtė.

- Dar to betrūko! Avinas liks avinu, kad ir kiek besimokytų skaityti, - smerkiamai sukriuksėjo Kiaulytė ir nusuko knyslę.

Prie Kiaulytės priėjo Ožys:

- Kiaulyte, prašau man pasakyti, kas tame laikraštyje parašyta.

- Tokio tamsuolio neverta mokytis. Karvė negali suprasti, o tu čia apskritai nesipainiok. Būtų gaila laiko mokytis tave skaityti, - vaipėsi Kiaulytė.

Taigi apie Kiaulytę ėmė sklisti kalbos, jog yra labai išsimokslinusi, kad žino

ties, kiek niekas kitas negalėtų suprasti. Kiaulytė tuo labai didžiavosi ir be laikraščio po knysle neužmigdavo.

Ji nuolat prisiėsdavo apynių ir vėl priguldavo ant laikraščio. Su ja buvo tiesiog neįmanoma susišnekėti.

Niekas ir nebūtų pasikeitę, jeigu Ožys nebūtų panorėjęs sužinoti, kas yra skaitymas. Vis sukinėdavosi aplink Kiaulytę, kol galiausiai jam pavyko. Kai kartą ji nuėjo prie lovio, Ožys griebė laikraštį ir jį visą sužiaumojo.

Kiaulytė grįžo, o laikraščio nebebuvo, tik Ožys kažką energingai gromuliavo. Kiaulytė sukvyksėjo:

- Ožy, tu vagie nelemtas, suėdei mano laikraštį!

Kiemas išsigando. Šiaip ar taip, tai buvo vienintelis viso kiemo laikraštis, o dabar jie jo neteko. Visi ėmė Ožį smerkti, bet jis išsisukinėjo ir teisinosi:

- Jeigu aš būčiau žinojęs, kad skaityti taip neskanu, nebūčiau į jį net pažvelgęs.

Bet Kiaulytė tik visą laiką kvykė:

- Plėšikai! Vagys! Laikraštis buvo ne tavo, turėjai prie jo net neprisiliesti!

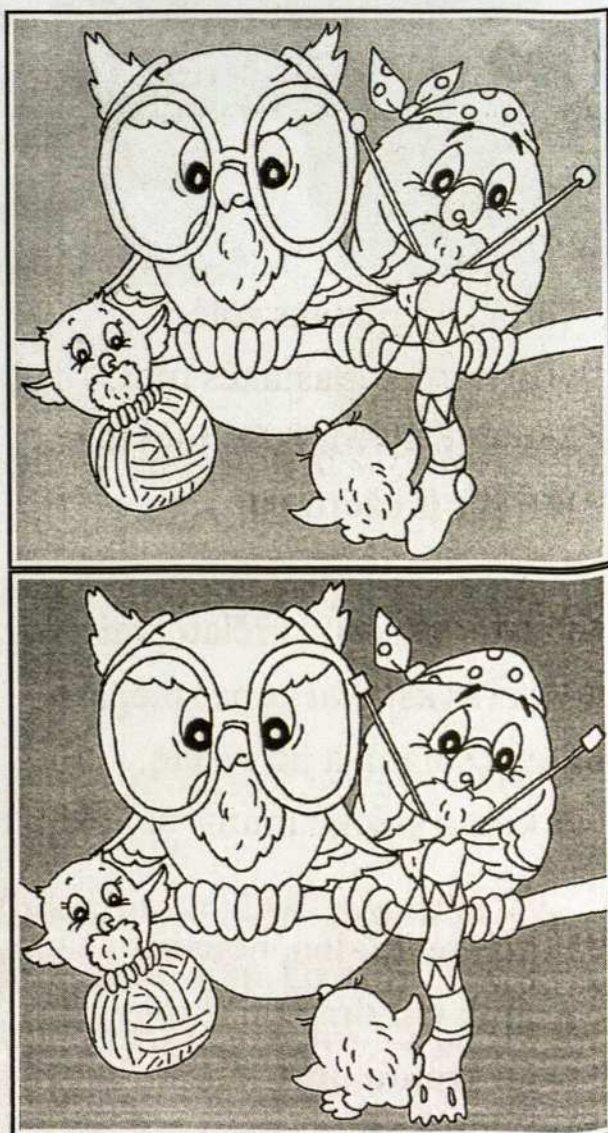
Šuo, matydamas, kaip Kiaulytė kankinasi, paguodė:

- Nepyk, aš tau atnešiu kitą laikraštį. Šeimininkas turi jų gausybę.

- Dar to betrūko, - purkštelėjo Kiaulytė, - imsiu aš dabar iš naujo mokytis skaityti? Tai jau ne, man gana. Vieną skaitymą jau mokėjau.

Taigi Kiaulytė vėl ėmė knysle knisti žemę. Bet kieme visi ją gerbė, juk kadaise ji buvo ne paprasta Kiaulytė, bet išsimokslinusi Kiaulytė, ir jeigu Ožys nebūtų suėdęs jos laikraščio, dar ir šiandien ji būtų mokslininkė.

Šie išdykę pelėdžiukai
Klausos pasakų sutūpę.
Atsisėsk ir pažiūrėk
Kuo jie skiriasi atspėk!

Surask penkis skirtumus

Lopšinė

JONAS LINIAUSKAS

Miegos mamutai danguje,
Ant debesų straublius padėję,
Miegos ir tėtė, ir mama,
Gražesnė už gražiausią fėją.

Tik man neleis miegot sapnai
Ir kvies kartu su jais keliauti,
O antklodės baltais snapais
Pagaus mane ir neš į aukštį.

„Ten kalasi lietaus žolė,
O ant žolės plaštakės tupi.
Jos kaip vaivorykštė tuoju lėks
Būriais iš ežero į upę.

O dar aukščiau, arčiau žvaigždžių,
Maži nykštukai kepa sniegą.
Deja, sulaukia jie svečių,
Ir kepto sniego mums nelieka.

Ir man neliūdna, nebaisu –
Aplink visi draugai skrajoja.
O jei krentu nuo debesų,
Tai tik atgal – į savo lovą.

Mikė palmės viršūnėje

Vytautas Račickas

Mikė pavėlavo į pamoką. Įėjo į klasę, kai visi mokiniai jau buvo gerokai sušilę nuo darbo.

- Kodėl pavėlavai? – klausia mokytoja.

Mikė tyli. Nežino, ką atsakyti.

- Jis pramiegojo, - už savo suolo draugą atsako Juozapėlis.

- Tai gal tu, Mikuti, žadintuvo neturi? – vėl klausia mokytoja.

- Neturiu, - prisipažįsta Mikė.

- Ai, kaip negerai. Tuomet tave turėtų pažadinti tėtis arba mama.

- Mane žadino, bet aš tuo metu sapnavau.

- Ir ką gi tu sapnavai?

- Afriką.

- Oi, kaip įdomu! – nudžiunga mokytoja. – Papasakok! Vaikai staiga suūžia lyg bitės avily.

- Tai va, - sako Mikė. – Rodos, tupiu aš palmės viršūnėje...

O aplink beždžionės straksi. Tempia man glėbiais bananus, kokoso riešutus ir kitokius šiltų kraštų skanėstus. O gretimoje palmėje...

- O gretimoje palmėje tavo draugas Juozapėlis, taip? – bando pajuokauti mokytoja.

- O, ne! Gretimoje palmėje jūs, tamsta mokytoja, supatės...

- Ach, kokia palaima! – apsidžiaugusi mokytoja suploja delnais ir vos iš kėdės neiškrenta.

- Tai va, - toliau pasakoja Mikė. – Aš pamaniau, kad šiandien pamokų nebus ir apsiverčiau ant kito šono.

- Negražu, - sako mokytoja, - labai negražu! Apsiversti ant kito šono, palikus mane su beždžionėmis palmės viršūnėje!

- Atsiprašau, tamsta mokytoja, - lyg susigėsta Mikė. – Daugiau taip nedarysiu...

- Nevėluosi?

- Palmės viršūnėje nepaliksiu.

- O kaip bus su vėlavimu? – visiškai rimtai klausia mokytoja.

- Nežinau, - gūžteli pečiais Mikė.

- O aš žinau, - sako mokytoja ir išima iš savo rankinės mažytį žadintuvą. - Imk, Mikuti! Pasikišk jį po pagalve ir tikrai niekada nevėluosi. O aš kurį laiką ir be žadintuvo pagyvensiu.

Kitą dieną Mikė į mokyklą atėjo laiku.

Pavėlavo mokytoja.

PASEK, MAMYT

Laimutis B. ŠVALKUS

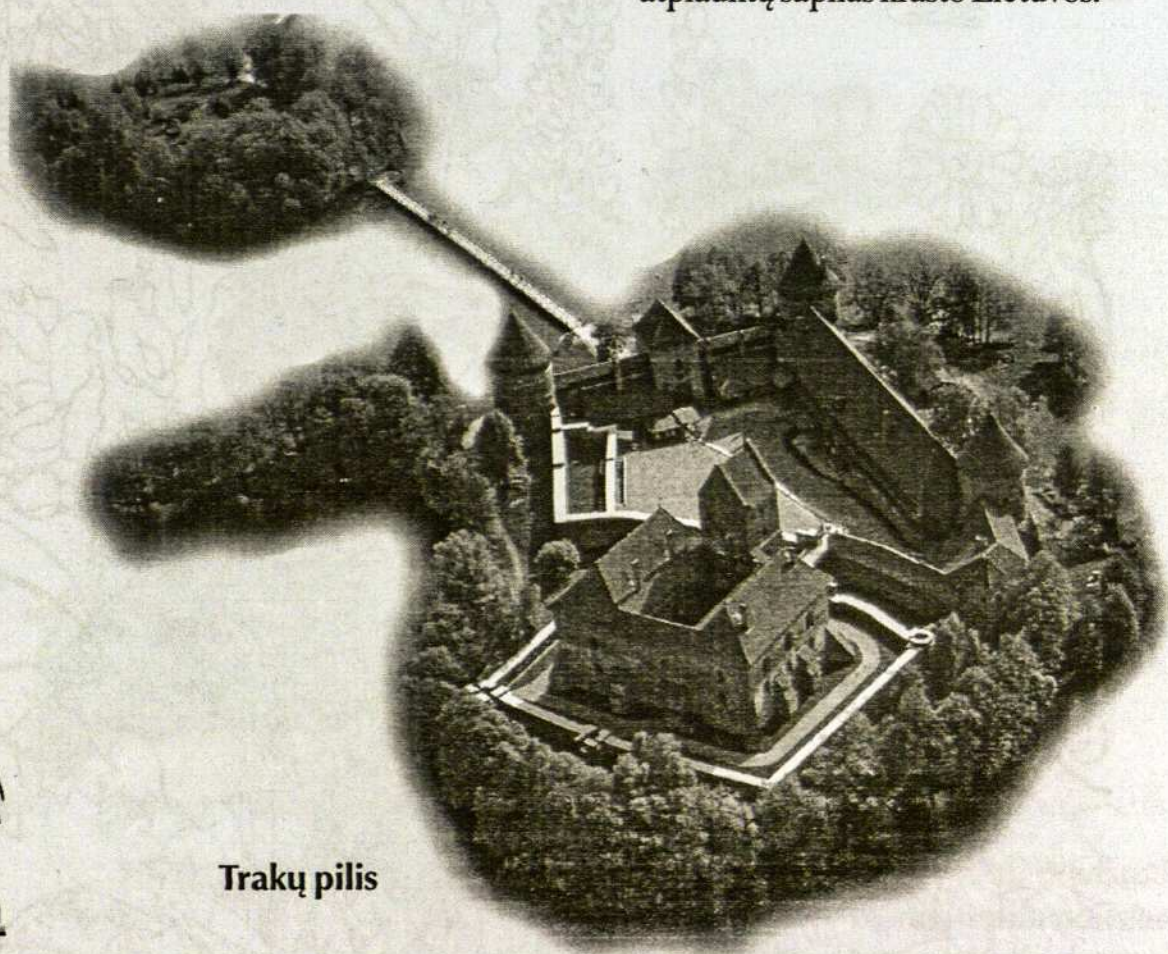
Pasek, mamyt, pasek man pasaką
Apie vargus našlaitės taip gražios.
Arba kaip gervė traukė vilkui ašaką,
tikrai tikėdama, kad išsižios.

Pasek, mamyt, man pasaką taip ilgą
apie tuos brolius, lakstančius varnais.
Arba kaip ažuolu pavirto smilga,
kai karalaitis jojo su tarnais.

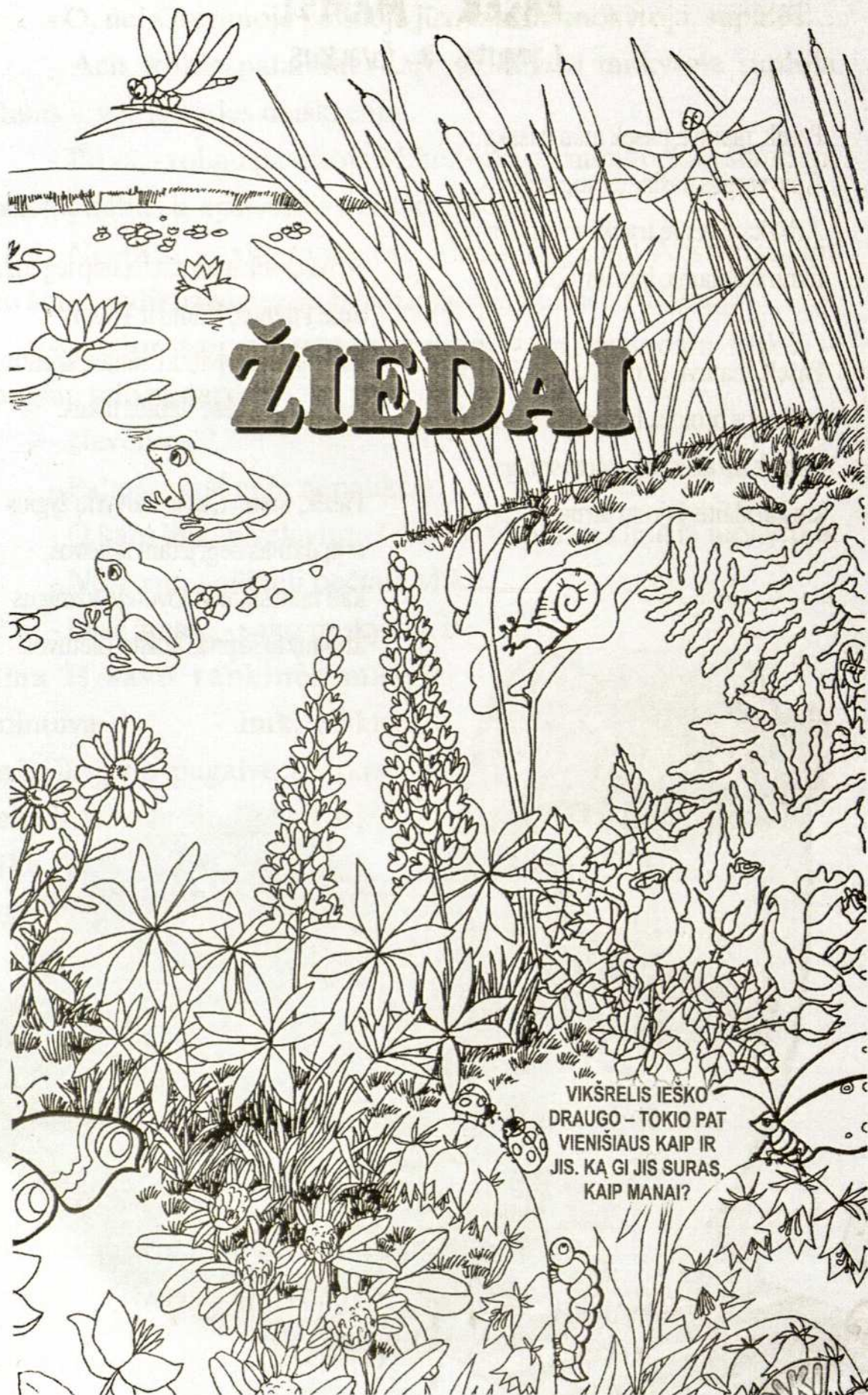
Arba pasek man gražią taip legendą
apie Pilėnus, Vilnių ir Trakus.

Kaip priešai, įvilioti liūnan, skendo,
pametę pelkėse slaptus takus.

Pasek, mamyt, apie didvyrių žygius
ir jų dainas begrižtant iš kovos,
kad man šianakt lovutėje užmigus
atplauktų sapnas krašto Lietuvos.

Trakų pilis

ŽIEDAI

VIKŠRELIS IESKO
DRAUGO – TOKIO PAT
VIENIŠIAUS KAIP IR
JIS. KĄ GI JIS SURAS,
KAIP MANAI?

Labas vasaros saulutei

Vytė Nemunėlis

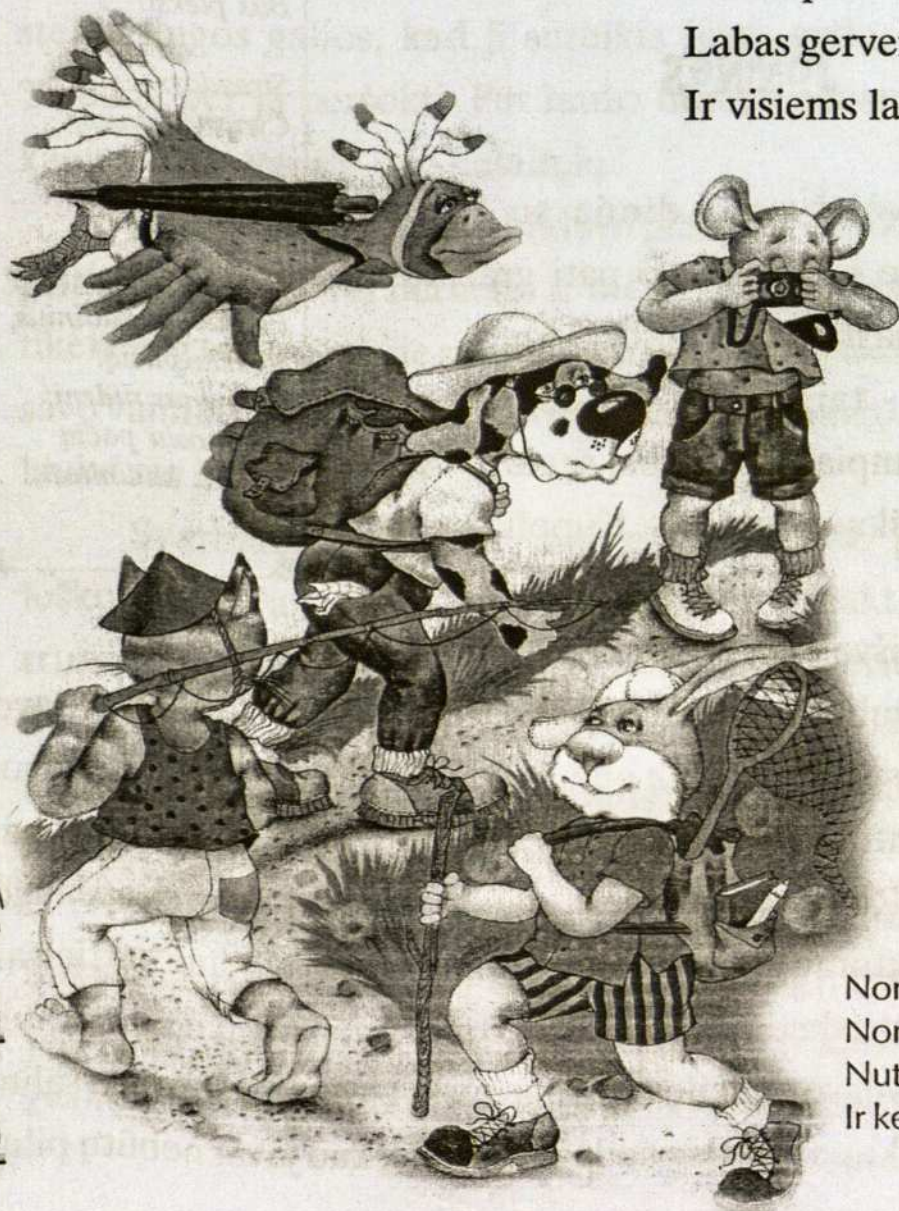
Labas vasaros saulutei,
Labas pievoms ir miškams,
Labas gervei ir gegutei,
Ir kiškučiams, ir vilkams!..

Nebereiks daugybės knygų
Vis nešioti su savim,
Dvejetuką tartum grybą
Upėn įmečiau žuvim...

Žirnio mėlynas žiedelis
Pamokins mane gamtos,
Ir papurgalvis paukštelis
Man čiulbėjęs nenustos..

Bėgdamas ežia kiškiukas
Man kaip draugas nusijuoks,
Ir kiekvienas kupsteliukas
Su manim pievelėj šoks.

Labas vasaros saulutei,
Labas pievoms ir miškams,
Labas gervei ir gegutei,
Ir visiems laukų vaikams.

Norim šėlti, išdykauti!
Norim norim poilsiauti!
Nutarė penki draugai
Ir keliauja sau linksmai!

Kiek legendų, padavimų
Mūs senoliai vis dar žino.
Buvo tai labai senai,
Kai gyveno milžinai,
Laumės gelsvą kasą pynė
Iš tautosakos lobyno.

JONINĖS

Štai ir vėl šventa diena su Saulele atriedėjo. Ir ne bet kokia, o pati gražiausia, paslaptlingiausia ir linksmiausia.

Joninės - tai birželio 24-osios šventė. Tada būna trumpiausia naktis, saulė pasiekia aukščiausią tašką. Joninės – Kupolinė, Rasų diena.

Šventės išvakarėse iš ganyklų anksčiau pargindavo gyvulius ir uždarydavo tvartuose. Nuo tvorų nuimdavo puodus. Karves išgindavo tik nukritus Joninių rasai, nes tikėdavo, kad ji gali atimti karvių pieną. Joninių išvakarėse jaunimas labai daug burdavo. Rinkdavo kupoles – devynias žoleles, kurios apsaugo nuo visokių piktumų ir ligų. Tokią kupolę iškeldavo ant karties ar vartų prie namų, o kad raganos lakiodamos ant ližių jų nepagrobtų, į puokštę įmaišydavo dilgėlių. Ragana nusidilgydavo ir lėkdavo šalin. Tikėdavo, kad kupolę reikia sudeginti lauže, kad javai nebūtų pilni

Senolis girdėjo - jūs
irgi paklauskite ir
kitiems pasakykite ko
liaudies išmintis moko.

GARSŲ PAMĖGDŽIOJIMAI

*Kurapka, pamačiusi
medžiotoją, sako
kitoms:*

Bus plekšt!

Strazdas:

*Čyrum Čierum,
Man su vaikais
nebus gero.*

*Tetervinas pavasarį:
Parduosiu kailinius,
Pirksiu pačią!*

*Tetervinas rudenį:
Parduosiu pačią
Pirksiu kailinius!*

žolių. Senovės žmonės manydavo, jog kupolės gali apsaugoti nuo gaisro, todėl jomis puošdavo namus.

Jaunimas ir vyresnieji susirinkdavo gražiose vietose: ar ant kalvelių, ar paupiuose, atsinešdavo maisto, ir visi vaišindavosi.

Užsidegę laužus, šokdavo ir dainuodavo. Tikėjo, jog Joninių ugnis turi

stebuklingos galios, kad ji suteikia jėgų, gydo, apvalo dvasią. Tereikia per ją peršokti. Per laužo dūmus pervarydavo galvijus, kad apsaugotų juos nuo nelaimių.

Prasmingas paprotys būdavo plukdyti vainikėlius, kartais su pritaisyta žvake. Jei bernelio ir mergelės vainikėliai susitikdavo, tikėta, jog tais metais jie susituoksia. Mergaitės mėtydavo ant beržų savo vainikus. Iš kelinto karto vainikas užkibdavo, tai po tiek metų laukdavo jauniko.

Svarbiausias šventės momentas būdavo paparčio žiedo ieškojimas. Paparčio žiedas pražysta vidurnaktį, jis žydi labai trumpai. Pasirodo kartą gyvenime, ir tik geriems žmonėms. Suradęs žiedą žmogus tampa visagalis, turtingas, supranta gyvulių kalbą... Paparčio žiedas - tai išminties, meilės, laimės įsikūnijimas, todėl jis sunkiai pasiekiamas.

Senovėje žmonės manė, jog esą daug būdų suieškoti tą žiedą. Sakykim, reikia nueiti į mišką, kad nesigirdėtų šuns lojimo, pasitiesti baltą drobę, apibrėžti šermukšnio lazda ratą, užsidegti žvakę ir pavožti po puodu. Tada atsiklaupus rate laukti, bet

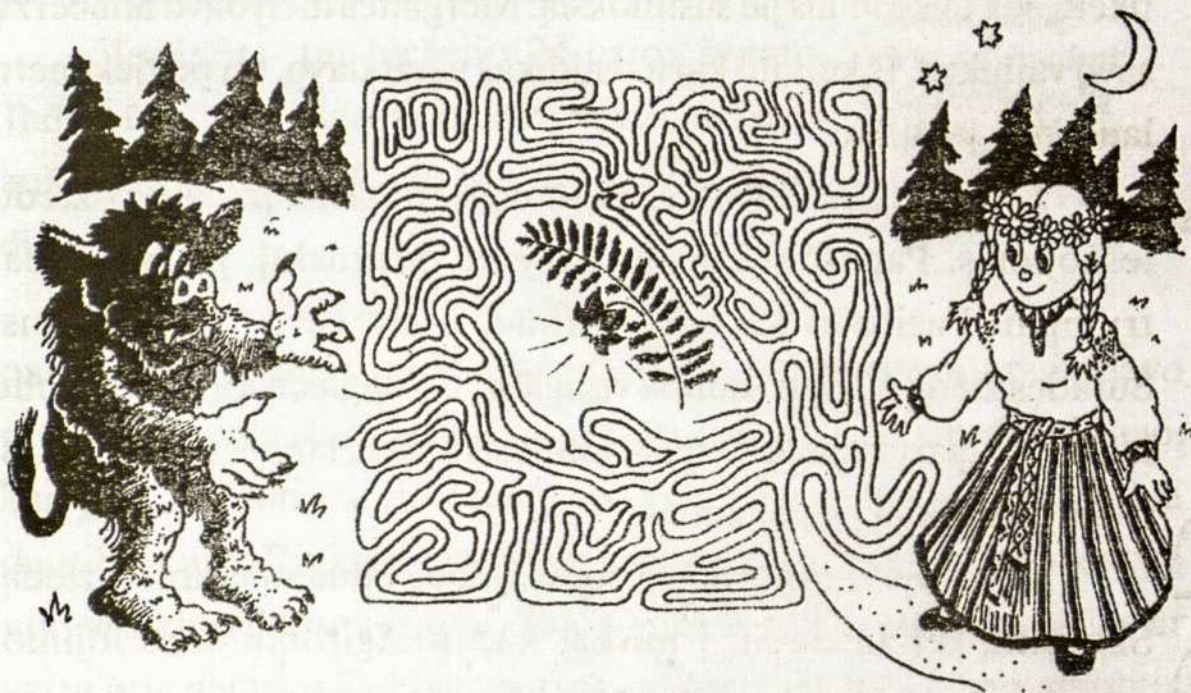
nesidairyti ir nieko nebijoti. Stebuklingo žiedo ieškoma ne būriu, tik po vieną.

Joninių ryto rasa - tai sveikata ir grožis. Ligoniai, norėdami pasveikti, braidydavo po rasą. Nusiprausęs ar išsivoliojęs rasoje, būsi "kaip iš pieno plaukęs". Per Jonines magiškos galios turi ir vanduo. Šventės išvakarėse ar ankstų rytą, prieš saulės patekėjimą, žmonės eidavo į upes maudytis.

Tai turėjo sugrąžinti jaunystę, suteikti išminties. Jaunimas tą naktį nemiegodavo iki pat aušros. Mat kas šventės naktį neužmigs, įgys gydomosios galios.

Prašvitus Joninių rytui šeimininkai eidavo apžiūrėti javų, kad būtų geresnis derlius, nuo javų nukrėsdavo rasą. Žmonės manė, kad kuo didesnė Joninių ryto rasa, tuo didesnis bus derlius.

Daugybė paslaptinių ir gražių dalykų vyko per Kupolines. Upeliais tekėjo tyras vanduo, laužuose degė švari ugnis, o žmonės mokėjo džiaugtis. Tuomet ir paparčio žiedą tai vienam, tai kitam pasisekdavo rasti.

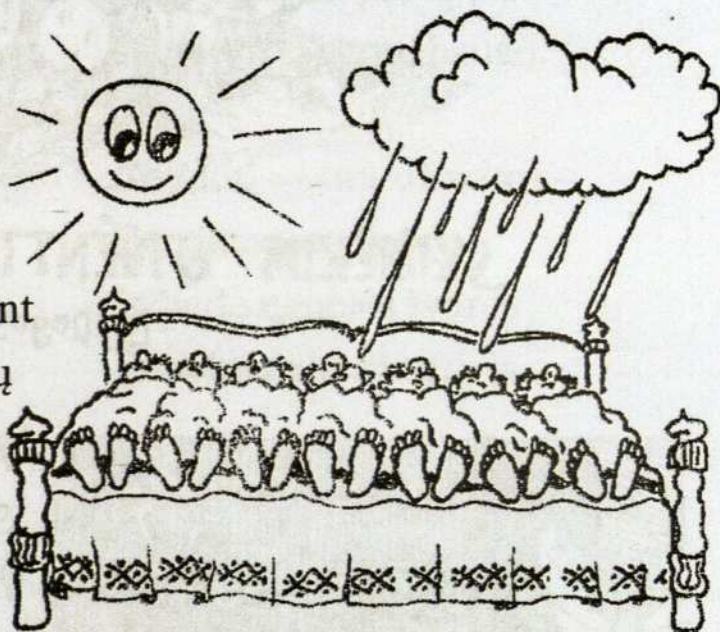

Jei surasi paparčio žiedą, tai tapsi išmintingu ir turtingu,
o jei ne, tai miško pabaisa nusineš į tankmes.

SENOLIŲ IŠMINTIS

Liepos 10 diena – Septyni miegantys broliai

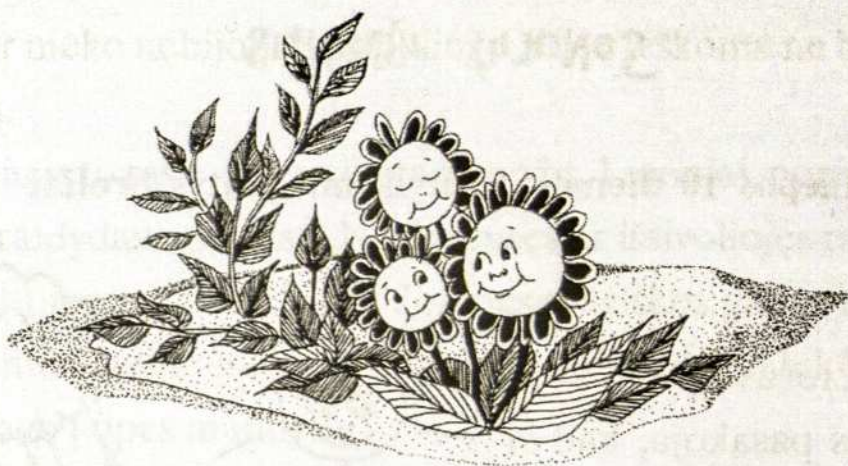
Lietuvoj seni žmonės pasakoja, kad ši diena pranašauja orus. Jei lyja visą savaitę, pradedant Septynių miegančių brolių diena, tai lis ir visas septynias savaites. O jei šviečia saulutė, tai visas septynias savaites ir švies.

Liepos 16 diena - Škapliera

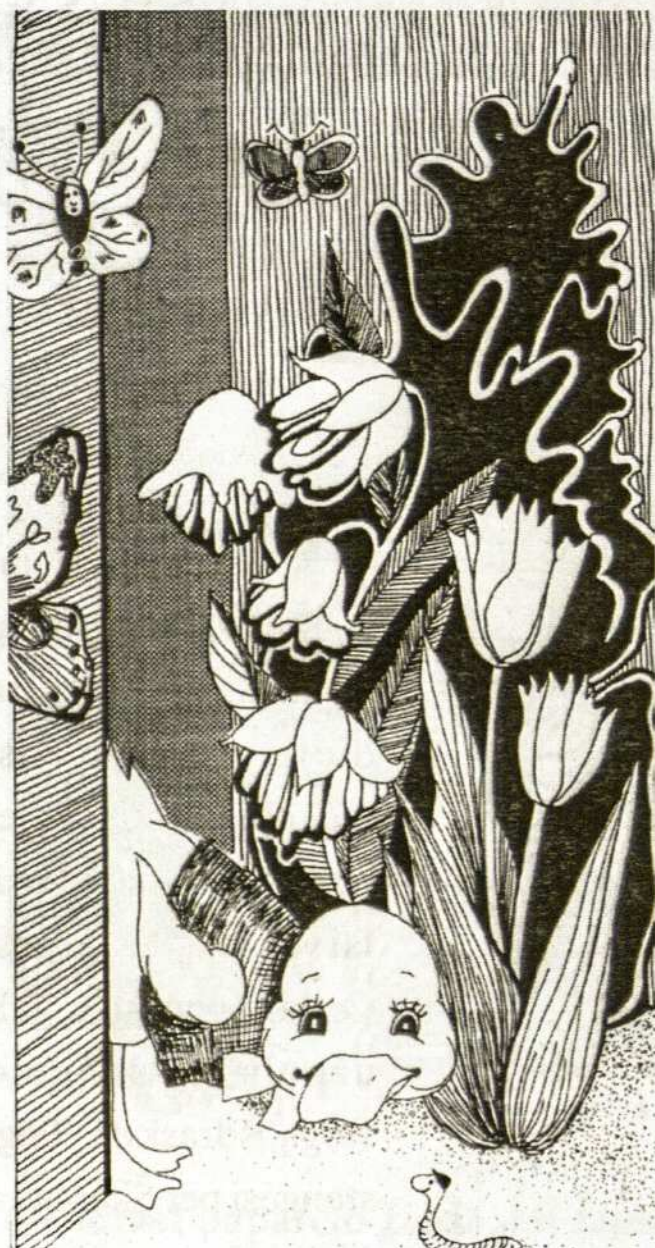

Ši diena žymi rugiapjūtės pradžią. Seniau žmonės tą dieną stengdavosi nieko nedirbti, nes jei nors šapelį pajudinsi, tai vėjai nuplės stogus. O dar ir varnos gali užpulti ir klojimo stogą išdraskyti. Taigi stengėsi per Škaplierą nedirbti.

SKUBĖKIM GYVENTI IR DŽIAUGTIS

L. DegeSyS

Ak, vasara vasara žūva!
Skubėkim greičiau pro
medžius,
Kol dar neužmigo žuvys,
Kol gėlės supranta žodžius.

Kol dar nepradėjo lyti -
Kasdieną, ilgai, pilkai,
Kol kvepia baltos gėlytės,
Ir klega vaikų pulkai.

Kol čiulba vasaros paukštis,
Kol šviečia saulė smagiai -
Skubėkim gyventi ir džiaugtis,
Lyg tie spalvoti drugiai.

Ateis rugsėjis ir spalio,
Miškuos nebeliks vaikų,
Ir tik mėnulis sušalęs
Šypsos virš tuščių laukų!

Paparčio žiedas

Martynas Vainilaitis

Mėnulio tik šukė. Blausu.

Tokia jau raganų valia.

Šią naktį po krūmu sausu

Pražysta papartis šile.

Paparčio galvelė puri

Žėruoja pro medžių gumbus.

Jei laimės, esą, neturi –

Nuskinsi tą žiedą – ir bus.

Žinosi, po kokių kupstu

Didžiulė skrynja pinigų.

Tačiau papartyne apstu

Naguotų raguotų baugų.

Raguoti – vora už voros –

Baugina tave kelyje.

Ir žiedo ugnelės žydros

Pasiekti neleidžia, deja.

Nuraško papartį sena

Raganė – kuprota, baisi.

Ir viskas. Išaušta diena.

Ir švenčiame Joną visi.

Visokių būna raganų:
pikty, linksmų ir spalvotų.
Todėl nuspalvink raganos rūbus. Jei gražiai
nuspalvinsi, pamatysi, kad čia visai ne ragana.

Šv. Jono bažnyčios požemiai

Šv. Jono bažnyčios varpinė
Vilniuje

Yra žinoma, kad po šv. Jono bažnyčia yra tikras labirintas rūsių ir koridorių, einančių į visas puses. Kai kurie siekia net gretimus namus kitoj pusėj, šv. Jono ir Pilies gatvėse. Legendos pasakoja, kad ir neatrastų lobių ten esama ir apie svetimšalį, kuris paslapčia įsibrovė į požemius ir pasigrobęs nežinia kur išsivežė visą lagaminą brangenybių.

1886 m. 1-os gimnazijos kieme (dabar universiteto kiemas) įgriuvo žemė netoli bažnyčios, ir atsivėrė didelė skylė į požemį.

Bematant keli gimnazijos mokiniai padarė “mokslinę ekskursiją” į tą urvą. Pasiėmė žvakių, virvėmis nusileido į urvą, bet neilgai ten buvo, nes beregint buvo sargo ir mokytojų pastebėti, iš urvo ištraukti ir dar nubausti. Tą pačią dieną skylė užmūryta.

“Ekskursijos” dalyviai pasakojo, kad atsidūrę mūrytam apie 2 metrų aukščio ir pločio koridoriuj. Koridorius einąs pagal bažnyčios sieną, o jo gale esančios durys, 2 ar 3 štangom uždėtos ir užrakintos didelėm spynom. Kaip durys, taip ir štangos ir spynos, kiek galima spręsti iš rūdžių ir pelėsių, nebuvusios atidarinėjamos kelis šimtus metų. Niekas anuo metu to požemio nežinojęs.

Rausva bažnyčia

Martynas Vainilaitis

Neramūs debesys, lyg tyčia,
Nutolsta vėjo sūkuriais.
Ir ant kalvos rausva bažnyčia
Suspindi bokštais keturiais.

Toli banguoja vario dūžiai,
Dievulį žemėn šaukdami.
Nutyla paukščiai raibagūžiai,
Suklūsta liepa jų šlami.

Uodų sparnus čiurliai nukarpo. Pabąla vieškelis už sodo.
Padangė mėlyna, gili.

Žiūriu į bokštus – laukiu varpo. Einu bažnyčion, ir atrodo,
Ir jis nuaidi. Ak toli...

Ir su gerų žmonių minia
Einu bažnyčion, ir atrodo,
Pats Dievas kviečia ten mane.

Šv. Onos bažnyčios stogai Vilniuje.

NA, VARLYTĖS!

EI, VARLYTĖS, NEBIJOKIT!
 TUOJ PAS MANE ATŠOKUOKIT.
 O JEI NE – PADĖS VAIKAI,
 DEŠIMT JŪSŲ RAS ČIONAI!

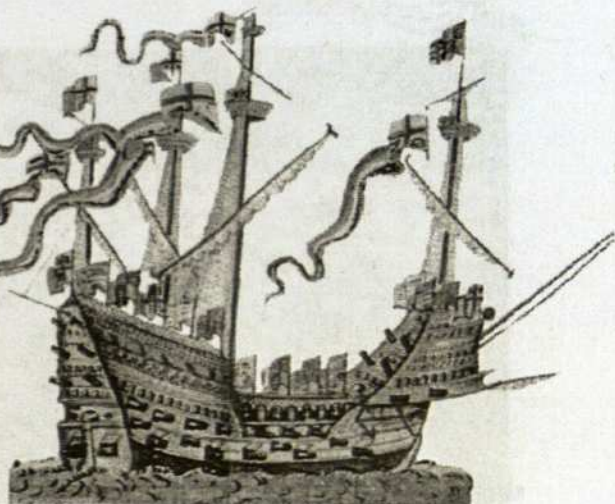

Daug pasaulio įdomybių
Nori sužinot vaikai,
Jas visas Žiniukas žino
Ir užrašo tau tiksliai.
Nori būti Žiniuku,
Tai skaityki iš pradžių...

AR ŽINAI?

“Skibladner II” – taip vadinasi senovinis burlaivis. Jo šeimininkai – Danijos skautai. Laivui jau beveik šimtas metų. Patys moksleiviai skautai padėjo jį atstatyti. Patys ir buriuoja. Laivo atstatymas truko trejus metus. Kiekvieną vasarą Danijos skautai plaukioja Baltijos jūra. Buvo užsukę ir į Klaipėdos uostą.

Taip atrodė senoviniai burlaiviai

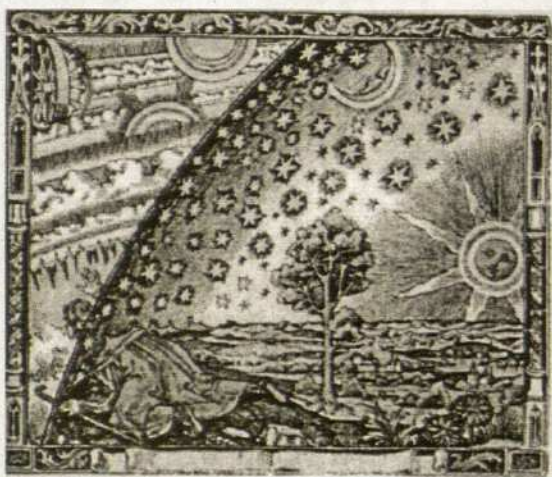
Čikagos dangoraižiai

Nepavyko prancūzui alpinistui, bandžiusiam įlipti ne į kalną, o į labai aukštą – keturiasdešimt aštuonių aukštų – pastatą Niujorke. Įlipti jis ėlipo, bet negavo nei prizo, nei apdovanojimo. Policija jam uždėjo antrankius. Alpinistas kaltinamas tuo, kad lipdamas kėlė pavojų kitų žmonių gyvybėms. Žygio metu policija bandė jį draugiškai perspėti. Bet... Prancūzas alpinistas teisinosi nemokąs angliškai.

Rusijos miesto Sankt Peterburg labai gražus senamiestis. Bet jo statytojas, caras Petras Pirmasis, vietą parinko labai netikusią. Stiprūs vėjai gena bangas nuo Suomių įlankos miesto link. Vanduo tvenkiasi Neva upėje. Per visą miesto istoriją Sankt Peterburg jau buvo beveik trys šimtai potvynių. Kartais per vienus metus net trys.

Taip atrodo rusiška bažnyčia (cerkvė).

Labai seniai visi galvojo, kad mėnulis, saulė ir visos žvaigždės prikabintos prie dangaus skliauto.

Pirmąją apysaką Lietuvos vaikams apie 1846 metus parengė Simonas Daukantas. Ji vadinosi “Rubinaičio Peliūzės gyvenimas”. Rankraštis knyga tapo tik po pusantro šimto metų. Rubinaitis Peliūzė daug keliavo po pasaulį. Iš džiaugsmo verkė grįžęs į tėvynę – į Palangą.

Mėnulis negali netraukti mūsų žvilgsnio. Senovėje žmonės tikėjo: jei naktį apie dvyliktą valandą išėjęs žiūrėsi tiesiai į mėnulį ir pagalvosi ką nors, tai tas naktį tau ir prisisapnuos. Galvojant visada reikia persižegnoti. Ypač stebuklingu buvo laikomas jaunas mėnulis. Tas, kas per jauną mėnulį gimsta, ilgai išlieka jaunas. O vestuves taikydavosi rengti per pilnatį. Tai reiškė, kad šeimos gyvenimas bus pilnas gerumo.

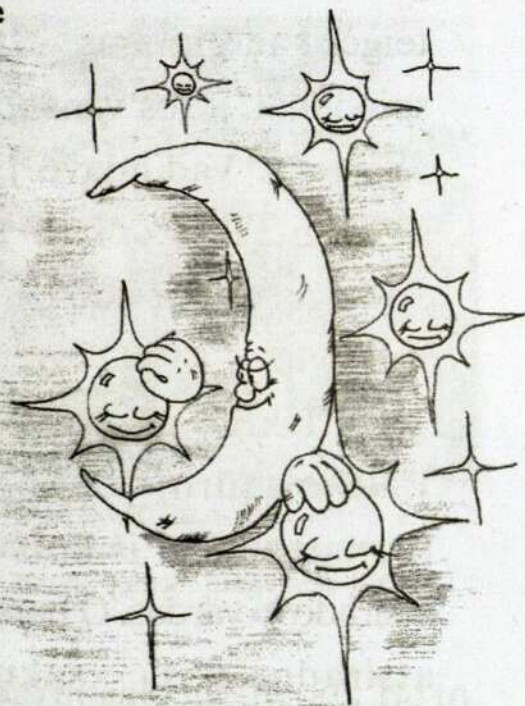
BALTOSIOS NYKŠTUKĖS

Violeta PALČINSKAITĖ

Ar žinot, vaikai,
Kad pasauly žvaigždžių
Yra neregėtai keistų paslapčių.

Be abejo,
Jūs jau girdėjot ne kartą –
Žvaigždė kiekviena
Turi atskirą vardą.

Jų tarpe ir šitos –
Lyg deimanto šukės,
Jos taip ir vadinasi –
Baltos Nykštukės.

Tai žvaigždės,
Numirę prieš
tūkstančius metų,
Bet žemėj lig šiolei
Jų šviesą mes matom.

Tai žvaigždės
kaip žmonės,
Kurių nebėra,
O žemėje šviečia
Jų kelio aušra.

Visai tarsi pasakoj –
Ar ne tiesa?
Žvaigždės nebėra,
O gyvena – šviesa!

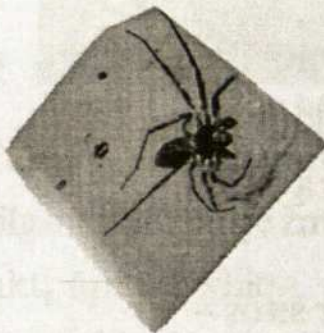

Nuo seno norėta įspėti gintaro kilmę. Senovės romėnai teigė, kad gintaras – tai saulės spinduliai, jūros vandenyje virtę akmeniu. Vadindavo jį šiaurės auksu. Tikėjo, kad gintaras apsaugo žmogų nuo beprotybės, kitų ligų.

Tikras gintaras tėra tik Baltijos jūroje. (Ap)ginti ir (už)tarti – štai iš kokių žodžių atsirado jo vardas. O pats gintaras atsirado iš sakų per neįsivaizduojamai ilgą 45 milijonų metų laiką.

Gražiausias lietuvių papuošalas gintaro karoliai

Kai gintaras tebuvo tik sakai į juos įklimpdavo maži vabalėliai. Taip ir liko jie užkonservuoti gintare.

Papurčiai auga ne tik miškuose, bet ir auginami soduose.

Kas žaliuoja žiemą vasarą? Ne tik eglė, ne tik pušis. Žaliuoja ir papartis, labai ištvermingas augalas. Tai vienas seniausių žemės augalų, šauniai atlaikęs kitų, vėliau atsiradusių plitimą. Ypatingas papurčio ir saulės ryšys: lapai išsidėstę taip, kad nei vienas saulės spindulėlis nepraslųstų pro šalį.

Papartyno amžius gali būti net aštuoni šimtai metų. Neėda jo gyvuliai. Neauga šalia jo, bandydami užimti vietą, kiti augalai. Vienintelis priešas yra žmogus, kuriam nuolat rūpi skinti, rauti ir tempti į namus.

Kada ANTARKTIDOJE augo MIŠKAI?

Š i a n d i e n
Antarktida pelnytai
vadinama ledynų
žemynu. Tačiau prieš
50 milijonų metų ji visa
buvo apaugusi...
tropikų džunglėmis.
Tai įrodo akmens
anglis, iškasta iš po ledų
sluoksnio. O anglis,

Labai keista, kad Antarktidoje - ledo krašte gyvena gyvūnai. Pabandyk piešinyje surasti: pingvinus, jūrų dramblius ir albatrosus.

mokslininkų nuomone, susidarė iš tropinių augalų medienos. Be to, šeštajame žemyne paleontologai rado senovinių palmių ir milžiniškų asiūklių, tolimų kedro ir kipariso giminaičių, liekanų. Neseniai tyrinėtojai aptiko nepaprastai įdomų dalyką – suakmenėjusių klevų, bukų ir kitų plačialapių augalų, ir dabar augančių vidutinio klimato zonoje kamienų. Tai įrodo, kad atšalimas Antarktidoje vyko pamažu, todėl keitėsi ir augalų pasaulis.

Kiek spyglių turi ežiukas?

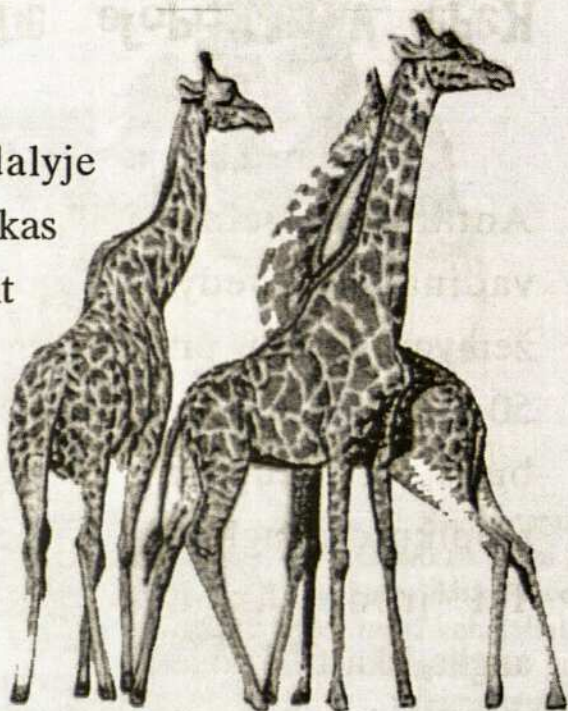

Jei manote, kad aštrūs ežio spygliukai reikalingi tik apsiginti, klystate. Gyvūnėliui jie ir savotiška “bagažinė” – ant spyglių gerai laikosi grybai ir kitos miško gėrybės, ežio kruopščiai susikraunamos ant nugaros, taip pat sausi lapai, iš kurių jis meistraujasi guolį.

O kiek spygliukų turi ežys, neseniai suskaičiavo prancūzų zoologai. Pasirodo, europietiškas ežys “apsiginklavęs” maždaug 16 tūkstančių aštrių adatėlių!

Kas Nupiešė Žirafą?

Pietvakarinėje Sacharos dalyje prancūzų mokslininkai aptiko kol kas nežinomos civilizacijos pėdsakus. Ant siauros uolos sienos jie išvydo per visą įkalnę nupieštą 11 metrų ilgio žirafą. Piešinys, iškaltas akmeniniais įrankiais, stebina tikroviškumu, nė viena detalė nepraleista, nupiešti netgi maži rageliai. Radinio amžius – 9 tūkstančiai metų!

Mokslininkų manymu, to meto Afrikoje egzistavo mokslui nežinoma, labai išsivysčiusi civilizacija. Jos dailininkai keliais tūkstančiais metų aplenkė kolegas iš Europos ir Azijos. Kas buvo toji paslaptinga tauta, dar reikės sužinoti. O gal tai atlantai?

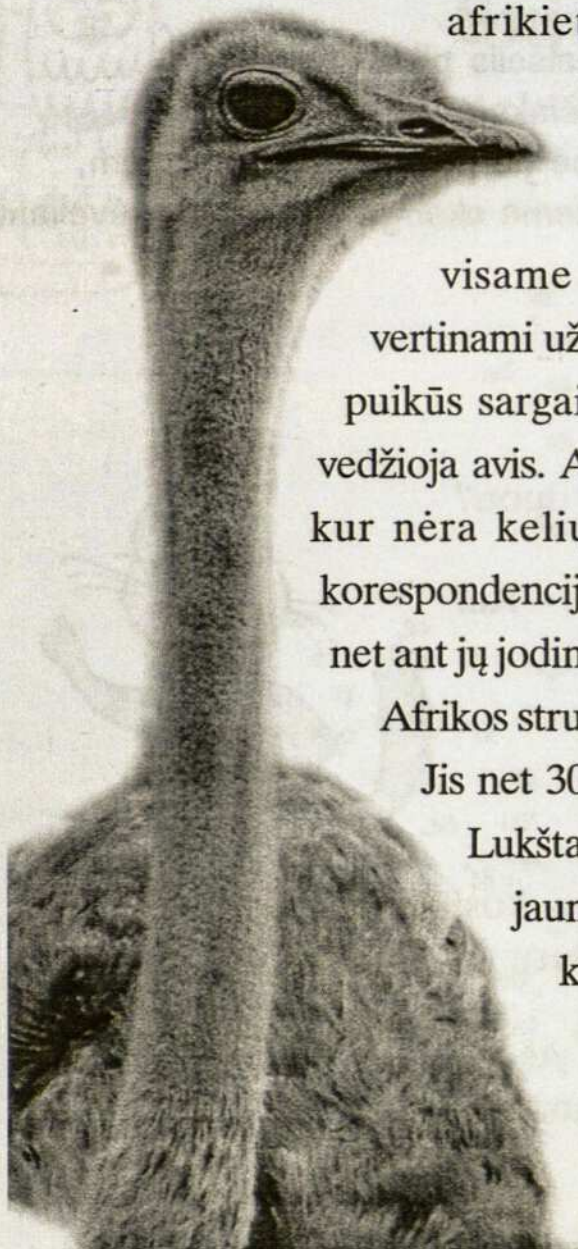
AFRIKOS STRUTIS

NAGLIS ŠYVIS

Kadaise stručiai buvo paplitę visoje žemėje. Dar ir dabar skirtingas jų rūšis galima sutikti Afrikoje, Australijoje ir Pietų Amerikoje. Stručiai – didžiausi mūsų planetos paukščiai. Jie puikiai bėgioja, bet neskraido. Mieste strutis automobilį be vargo pralenktų. Tarp šių paukščių rūšių visų didžiausias

Palyginkite kaip skiriasi dydžiu vištos kiaušinis, stručio kiaušinis ir mažas strutis.

afrikietiškas. Jis žmogaus buvo prijaukintas dar praėjusiame amžiuje.

Dabar Afrikos stručių fermų visame pasaulyje yra tūkstančiai. Jie vertinami už savo plunksnas ir mėsą. Stručiai - puikūs sargai ir piemenys. Stepėse jie akylai vedžioja avis. Afrikoje, Botsvanoje, dar ir dabar, kur nėra kelių, šie paukščiai perneša pašto korespondenciją. Juos galima įkinkyti į vežimėlį ar net ant jų jodinėti!

Afrikos stručio kiaušinis sveria apie du svarus.

Jis net 30 kartų didesnis už vištos kiaušinį.

Lukštas ypač tvirtas ir storas. Prasikalus jaunikliams būtina padėti jiems išlįsti iš kiaušinio. Jauni stručiukai būna dryžuoti kaip šerniukai. Jų kūnelį dengia ne plunksnos, o panašūs į šluotą šiurkštoki šereliai. Stručius taip ir norisi pravardžiuoti "ežiukais". Tačiau mažyliai labai

greitai auga ir savaitės amžiaus jau siekia žmogaus kelius! Lesa jie viską – morkas, dobilus, burokus, kruopas, virtą vištos kiaušinį, net pabando marškinių rankovės, ar skanu. Tačiau ypač mėgsta kopūstus.

Stručiams būtina duoti ryte gana stambių akmenukų. Skrandyje žvyras ne tik maistą smulkina – akmenukai organizme perdirbami ir tampa kiaušinio lukšto dalimi. Afrikos strutis užauga per devynis mėnesius, tačiau tik po trejų metų šių paukščių patelės pradeda dėti kiaušinius. Užauga Afrikos strutis iki dviejų metrų ir gyvena ne vieną dešimtį metų.

Juokų maišelis

Buvo maišelis pilnas juokų
Išbiro, išlakstė – po vieną, po du.
Pasislėpė jie po "Eglutės" šakelėm,
Bus linksma skaityti vaikams ir tėveliams.

- Na Laimute, kiek tau saldinių duoti?
- Tlis, - sako maža Laimutė.
- Sakyk "tris", - pataiso ją mama. – Kai teisingai ištarsi, duosiu.
- Tada duok dvylika!

Mokytoja bara Vytuką:

- Pažiūrėk kokios tavo purvinos rankos!
Dabar man aišku kas ištepčiojo durų rankeną!

- Tamsta mokytoja aš nekaltas. Aš durų rankomis neliečiu, aš visada jas atsidarau spirdamas koja.

Jonukas sudaužė savo kiaulę taupyklę. Ji buvo visiškai tuščia. Jonukas nusivylęs:

- Kaip bjauru, ta kiaulė nieko nesutaupė!

Onutė, pasilipusi ant kėdės plėšo kalendoriaus lapus.

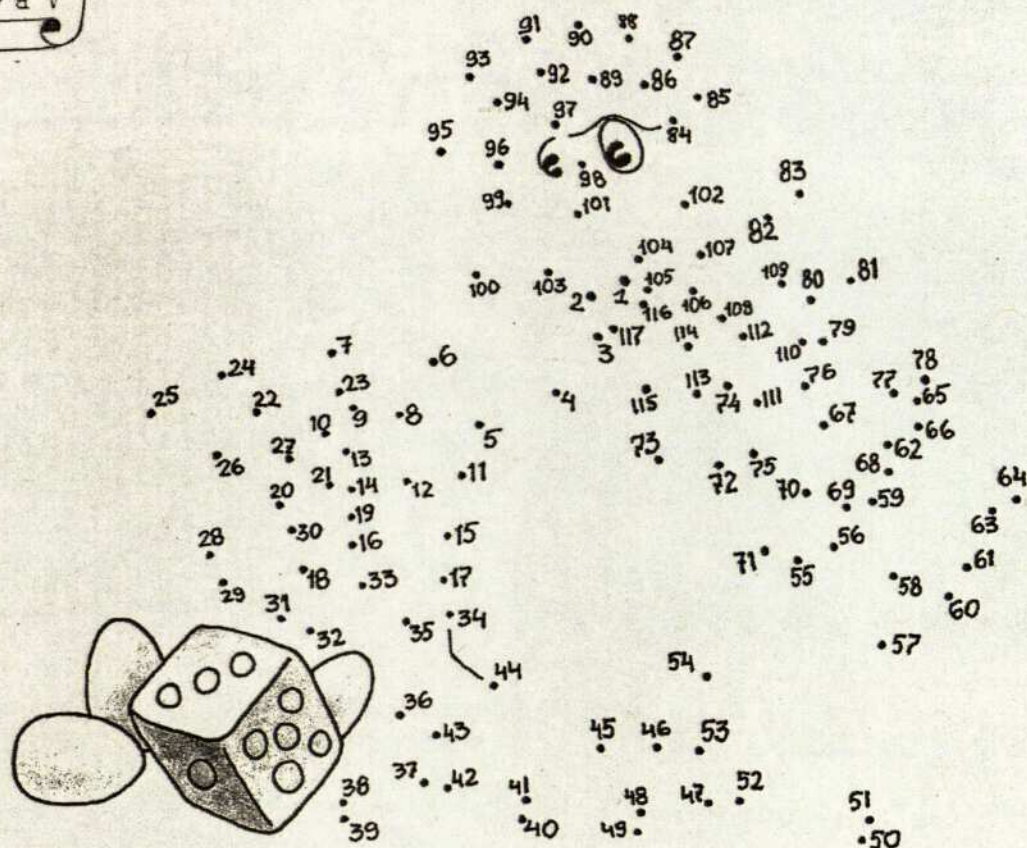
Mama nustebusi klausia:

- Onute, ką tu čia darai?

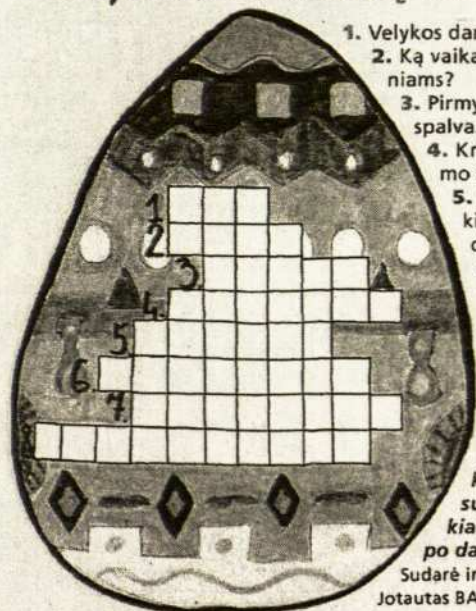
- Aš noriu, kad Kalėdos greičiau ateitų, - pasiteisino mergaitė.

Sujunk taškus

Kryžiažodis VELYKŲ MARGUTIS

1. Velykos dar...
 2. Ką vaikai daro kiaušiniams?
 3. Pirmą kartą margučių spalva.
 4. Kristaus prisikėlimo šventė.
 5. Vienintelės kiaušinio kūno dalys.
 6. Kiaušinio trynys yra ...
 7. Balta masė aplink kiaušinio trynį.
 8. Margučių kiaušiniene.
- Teisingai išsprendęs kryžiažodį sužinosi, kokie kiaušiniai būna po dažymo.*

Sudarė ir piešė
Jotautas BARONAS (12 m.)

Ats.: p. 35

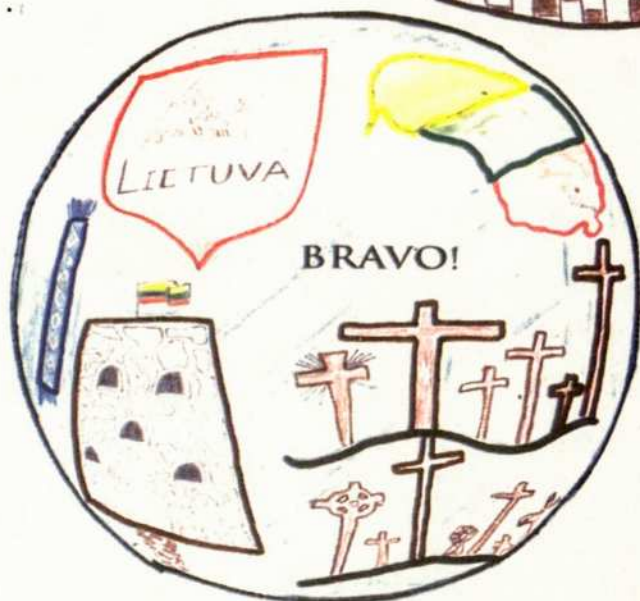
Štai keturios katės.
PAMASTYKITE IR PARAŠYKITE, KURIOS
KOKS VARDAS.
PRIE MURKOS IŠ KAIRĖS NĖRA MICĖS,
O PRIE MICĖS IŠ DEŠINĖS NĖRA KICĖS.
ŠALIA MICĖS IŠ DEŠINĖS – KATĖ PUKĖ.

Ats.: MURKA, MICĖ, PUKĖ, KICĖ

EGLUTĖ
8812 W. 103 rd. St.,
Palos Hills, IL. 60465, USA
Tel. 708-430-1911

ALp(LKA)1785
2007, Nr.3

Raimundo Čepelės piešinys, Maironio m-kla, Lemont, IL

ISSN 1078-411X